גמ' וכלי שרת א) [וכלי אשירה] ועצי אשירה ומוקצה ונעבד. אמר רב טובי בר מתנה א"ר יאשיה ב] [א]מנין למוקצה מן התורה שנאמר תשמרו להקריב לי ג] במועדו כל שעושין לו שימור, מתקיף לה אביי אלא מעתה אייתית אימרא רצומא ולא עביד ליה שימור ה"נ דלא חזו להקרבה? א"ל אנא תשמרו להקריב לי ד] במועדו קאמינא: לי ולא לארון אחר, [ה]ואיזהו אחר שמקריבין לו? הוי אומר זו עבודת כוכבים/ אמר בבא בר רב אדא אמר רב יצחק אין מוקצה אסור אלא עד שיעבדו[ו] עולא א"ר יוחנן עד שימסרוהו לכומרי עבודת כוכבים (א) ז] בהא אמר רבי יוחנן עד שיאכילוהו כרשיני עבודת כוכבים אמר ליה רבי אבא ח] לבהא מפלגיתו אתון אעולא? א"ל לא, עולא נמי כי קאמר הוא דשפיליה ט] כרשיני עבודת כוכבים א"ר אבא ידע י] בהא לשנויי שמעתא ואי לא דסליק יא] התם לא הוה ידע, יב] דארץ ישראל גרמה ליה אמר ליה רב יצחק: בהא מיכן ומיכן הוה יג] [ב](ד)תני רב חנניא טריטאה קמיה דר' יוחנן *אין מוקצה אסור אלא עד שיעשו בו מעשה *הוא תני לה יד] (והדר) אמר לה מאי מעשה עד שיגזו ויעבדו בו: איזהו נעבד כו': טו] מנא הני מילי? אמר רב פפא דאמר קרא ממשקה ישראל *מן המותר לישראל ואי ס"ד אסירי להדיוט למה לי קרא (ג) טז] (מ)מעטינהו מגבוה הכל היכא דאסירי להדיוט לא בעי קרא והא טרפה דאסירא להדיוט ומעטיה קרא מגבוה דתניא יז] *כשהוא אומר מן הבקר למטה שאין ת"ל אלא להוציא את הטרפה איצטריך סד"א הני מילי דנטרפה ואחר כך נתקדשה אבל נתקדשה ואחר כך נטרפה אימא יח] (ת)תישרי לגבוה, והא מהכא נפקא כל אשר יעבור תחת השבט *פרט לטרפה שאינה עוברת? ההוא נמי איצטריך סלקא דעתך אמינא הני מילי היכא דלא היתה לה שעת הכושר דנולדה טרפה ממעי אמה אבל היכא דהיתה לה שעת הכושר יט] ויצאת לאויר העולם ואח"כ נטרפה, אימא תשתרי לגבוה, קמ"ל כ]:

מתני' ואיזהו אתנן האומר לזונה כא] (*הולך) טלה זה בשכרך אפי' הן ק' כולן אסורין *וכן האומר לחבירו כב] *הולך טלה זה ותלין שפחתך אצל עבדי רבי*) (מאיר) אומר אינו אתנן וחכמים אומרים אתנן:

גמ' אמר מר ואפילו הן מאה כולן אסורין היכי דמי אילימא דשקלה כג] אגרא מאה בהמות פשיטא דכולהו אסירי מה לי חד כד] מה לי מאה [ג] לא צריכא דשקלה אגרא [ד]חדא ויהיב לה מאה דכולהו מכח אתנן קאתי כה] **) ת"ר נתן לה ולא בא עליה, בא עליה ולא נתן לה אתננה מותר. נתן לה ולא בא עליה 'אתננה' קרית ליה? ותו בא עליה ולא נתן לה כו] (ג) מאי יהיב לה? אלא הכי קתני נתן לה ואח"כ בא עליה, בא עליה ואח"כ נתן לה אתננה מותר. וליחול עליה אתנן למפרע? כז] אמר רבי אלעזר

*) רפ"ק מ"ו [עצמו של הרס"ק דמוחק תיבת מאיר ודאי הוא משום דבסוגיא לקמן ל' איתא א"כ מ"ט דרבי וכו' וכן במשנה שבמשניות אמנם דע דבתוס' ב"ק ע: סד"ה אתנן כו' העתיקו משנה דהכא רבי מאיר אומר אינו אתנן וברור שלפני תוס' היה הגירסא לקמן ל· א"ס מ"ט דר"מ וכו'] **) (יומא עב·) [ע"ז סג: כל הענין]

תורה אור
במדבר כח
יחזקאל מה
ויקרא כז

וכלי שרת · כלומר שלא הוצרך לכלי שרת: **וכלי אשירה** · שהקריב בכלי אשירה באותו שהיה משמש לאשירה שימש לגבוה: **ובעצי אשירה** · הקטירו דכתיב התם ולא האשירה אשר עליה תכרות: **מנין למוקצה מן התורה** · קס"ד דהכי קאמר מנין שחייב אדם להקצות קרבנו לשמים ולא יקריבנו מיד כשהקדישו: **שימור** · (לתורת) גבוה: **אימרא דצומא** · כבש רעב שלא נשמר מעולם ולא חששו: **לי ולא לארון אחר** · [הכי] קאמינא כח] למוקצה לעבודת כוכבים שאסור מן התורה, מהכא: **עד שיעבדו** בו שום עבודה לצורך עבודת כוכבים או מסיכת קרן או שום דבר שאסור אבל מקמי הכי לא מיתסר· [ה] ל"א אין מוקצה אסור אלא עד שיעבדו בו, כט] (שום דבר) שיעשו בו שום עבודה לצורך כומרי עבודת כוכבים אבל משיעבדו בו שום עבודה לא מיתסר דהו לא מקרבי ליה (ד) (וכ"ש) ולשון זה נראה לי עיקר מדתני 'אלא עד שיעבדו בו ואי ללישנא קמא לא ה"ל למיתני ל] (אלא) הכי איבעי ליה למיתני אין מוקצה אסור עד שיעבדו בו' ולשון ראשון ל"ש: **עד שימסרוהו לכומרים** · לאכילה דהו לא מקרבי ליה: **עד שיאכילוהו כרשיני עבודת כוכבים** · שמפטמין אותו לצורך הכומרים והו לא מקרבי ליה לא]: **מכאן ומכאן הוה** · מבבל ומארץ ישראל: **מנהני מילי** · דמותרין לאכילה להדיוט: **ממשקה ישראל** · גבי קרבנות כתיב במשכנא דיחזקאל משמע מן המותר לאכילת ישראל הבא קרבן: **ואי ס"ד** · דמוקצה ונעבד אסירי להדיוט ל"ל הני קראי דלעיל 'מן הבקר' להוציא את הנעבד מן הצאן להוציא את המוקצה, ממשקה ישראל נפקא דמאסור להדיוט אסור לגבוה (ה): [לב] **מן הבקר** [לג] **מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן מן הבקר למטה**. אם עולה קרבנו מן הבקר שאין לב] ללמוד שאינו צריך לכלום דהא כתיב 'מן הבקר' לעיל, האי דלמטה ודאי להוציא את הטרפה וקמא לנעבד אלמא אתא קרא לטרפה: [לג] **איצטריכי** · תרי קראי דאי ממשקה ישראל הוה אמינא למעוטי נטרפה ואחר כך הקדישה כו': **אימא תישתרי** · להכי איצטריך מן הבקר אבל גבי מוקצה ונעבד תרי קראי ל"ל הא הקדישן ואח"כ הקצהו או עבדו לא מיתסר דלאו דידיה הוא ואין אדם אוסר דבר שאינו שלו אלא מדאיצטריך למעוטי לגבוה ודאי להדיוט מישרא שרי לד]: **שאינה עוברת** · כגון שנחתכו רגליה מן הארכובה ולמעלה לה] (ו)[ז](ולי הכא) נפקא נטרפה ואחר כך הקדישה: **איצטריכא** ·ג' קראי דאי ממשקה ישראל ה"א דוקא היכא דנולדה טרפה דומיא דערלה וכלאי הכרם דכתיב בההוא קרא דכתיב ברישיה 'מן המאתים' ואמרי' בפסחים (דף מח·) ממותר שתי מאות שנשתיירו בבור מכאן לערלה וכלאי הכרם שבטלין במאתים וכי היכי דערלה לא היתה לה שעת הכושר טרפה נמי לא נפקא לן מינה אלא דנולדה טרפה ולהכי איצטריכא 'כל אשר יעבור' לנטרפה לאחר לידתה ואח"כ הקדישה 'ומן הבקר' אתא להקדישה ואח"כ נטרפה: לו] **מתני'** פלוגתא דרבי ורבנן מפרש בגמ': [ג] **גמ' דשקלה** (ז) לז] **תרי** · והוא לא התנה לה אלא חד ונתן לה לח] ב' וקמ"ל דאתנן ריבה לה וכולהו אתנן נינהו [י](ולא מתנה חד) לט] שמתפסת אותו שהתנה עמה: **ליחול עליה אתנן למפרע** · הואיל ובשעת ביאה עדיין הטלה קיים וכיון שהוא בא עליה על שכר אותו טלה כל היכא דאיתיה חייל עליה אתנן דבשלמא בא עליה ,אחר כך נתן לה טלה איכא למימר כיון דלא ייחדו בשעת ביאה לא מיתסר ,דמתנה בעלמא הוא:

מנין למוקצה (שאסור) מן התורה · קא סלקא דעתך דהכי קאמר מנין שצריך להקצות הקרבן לשם הקרבה לגבוה קודם ההקרבה ומסיק דקאמר מנין דאסור להקריב אותו שהוקצה לעבודת כוכבים וקשה דהא דרשינן מקראי אחריני טובא והיה לו לומר הך תנא מייתי ליה מהכא: **אלא** עד שיעבדו בו כו' · פרש"י שיעבדו בו שום עבודה לשם עבודת כוכבים או מסיכת קרן או שום דבר האיסור אבל מקמי הכי לא מיתסרי ל"א עד שיעבדו בו שום עבודה לצורך הכומרים אבל (אם) משיעבדו בו שום עבודה לצורך הכומרים לא מיתסר דהו לא מיקרבי כך שמעתי ולשון זה נראה לי עיקר מדתני אלא [ד]עד שיעבדו בו' ואי כלישנא קמא (לא) הוה מצי למיתני אין מוקצה אסור (אלא) עד שיעבדו ולשון ראשון לא שמעתי לי רש"י: מ] **בהא** מכאן ומכאן · פירוש בהא מארץ ישראל ומבבל היה תלמיד חכם ולא מהניא זכותא דארץ ישראל:

מנא ה"מ שמותר מוקצה ונעבד להדיוט · תימה מהיכא תיתי לאסור להדיוט דהא אפי' לגבוה לא מיתסר אי לאו הני קראי דלעיל להדיוט מהיכא תיתי לאסור ואומר ר"י דכיון דמפיק מקרא דאסור לגבוה אף להדיוט נילף מינה דאסור ואי קשיא א"כ מאי קא משני אי סלקא דעתך אסורין להדיוט למה לי קרא למעוטי לגבוה הא לא מיתסר להדיוט אלא מקרא דגבוה ויש לומר דהכי קאמר אי ס"ד דגמרינן איסור להדיוט מקרא דשמעינן מיניה איסור לגבוה למה לי למיכתביה לאיסור גבי קרבנות לכתביה גבי הדיוט וממילא ידעינן דאסור לגבוה ממשקה ישראל מן המותר לישראל:

איצטריך · כלומר לעולם שמעינן ממשקה ישראל אסור לגבוה ואפ"ה איצטריך קרא למעטי טרפה להיכא דהקדישה ואחר כך נטרפה ופירש רש"י אבל מוקצה ונעבד תרי קראי למה לי הרי הקדיש ואח"כ הקצאו או עבדו לא מיתסר דלאו דידיה הוא ואין אדם אוסר דבר שאינו שלו עכ"ל ולא נהירא דהא בפרק יוצא דופן (נדה מא·) גבי רובע ונרבע מצריך שתי קראי חד לבהמת קדשים וחד לבהמת חולין ומשכחת לה בקדשים קלים ואליבא דר' יוסי הגלילי לכן נראה לפרש דהכי נמי שייך לומר כהאי גוונא במוקצה ונעבד ניחא דכוף סוף מהאי קרא דמן הבקר להוציא הנעבד לא שמעינן מיעוטא כי אם *לאחר גוונא להיכא דנעבדה ואחר כך הקדישה ואי ס"ד דאף להדיוט אסירי נכתביה גבי הדיוט ולגבוה שמעינן ליה ממשקה ישראל לאסור מא] בהך גוונא דה"ל *דאמר בטרפה דממשקה ישראל שמעינן איסור בנטרפה ואח"כ הקדישה לגבוה אלא ש"מ מדכתיב עיין בפ' קרבנות דלהדיוט שרי *ובפרק יוצא רס"ק דופן (שם מא·) מצריך קרא אחרינא לנעבד גופיה לגבוה להיכא דהקדישו ואחר כך נעבד שאם עלה ירד:

כגון

עין משפט נר מצוה

כח א מיי' פ"ד מהל' איסורי מזבח הל' ד:
כט ב מיי' פ"ג מהל' איסורי מזבח הל' י:
ל ג מיי' פ"ז מהל' בכורות הל' יד:
לא ד מיי' פ"ד מהל' איסורי מזבח הל' ח:
לב ה מיי' שם הל' י:
לג ו ז ח מיי' שם הלכה יא:

נ"ל לערך גבוה נ"ק

הגהות הב"ח

(א) גמ' בהא א"ר יוחנן כ"ל שם ס"ח: (ב) שם אלא לממעיטנהו: (ג) שם ולא נתן לה ... (ד) רש"י ד"ה עד שיעבדו כו' לא מקרבי ליה ולשון כנ"ל וסיבת וכ"ש נמחק: (ה) ד"ה ואי ס"ד וכו' אסור לגבוה ול"ל מן הבקר מן הבהמה ומן הצאן הס"ד: (ו) ד"ה שאינה עוברת וכו' ומן הכא נפקא וכו' הקדישה הס"ד ואח"כ מ"ה נמי איצטריך כו' ואיצטריכא ג': (ז) ד"ה דשקלה אגרא וסוא וכו' ונתן לה ק' וקמ"ל וכו' דחד שמתפסת:

[תוספתא דע"ז סוף פ"ד ע"ש וע"ע בכ"מ פ"ד מהלכות איסורי מזבח]

[פסחים מח· מנחות ה· וי חולין נ:]

מנחות ה:

[מנחות ו· בכורות נז· נח: חולין קלו:]

שיטה מקובצת

א] שרת וכלי אשירה ועצי: ב] מנין למוקצה' גליון לתנא דבי ר"י בעי לאשמועינן דאסור להקריב דס"ד דלא אסור להקריב עד שעבדו דכתיב משחתם בם ומידו לרבנן נפקא מנין הצאן: ג] לי כל תיבת במועדו נמחק: ד] תיבת במועדו נמחק: ה] ואיזהו ארון אחר: ו] שיעבדו בו ל"א אלא עד שיעשה בו מעשה: ז] באתה"ס א דבתבאתה אר"י תיבת בהא נמחק גליון דבתבאתה שם חכם: ח] אבא · לבאתה קא פליגיתו את ועולא א"ל לא פרושי הוא מפרישנא טעמא דעולא לא מסירה גרידתא אמר עולא ומתיבת נמי עד תיבת כרשיני נמחק: ט] אלא עד שיאכילוהו כרשיני: י] ידע באתה לשנויי תיבת בהא נמחק: יא] דסליק מהתם ס"א הכא: יב] ידע דוכתא דארץ ישראל גרמה ליה אמר רב נחמן בר יצחק באתה מיכן: יג] דתני · ס"א תני: יד] לה והוא אמר תיבת והדר נמחק: טו] מנא תני מילי · עי' תוס' ובהים (דף עא ע"א): טז] קרא למעטינהו אות מ' נמחק: יז] דתניא מן הבקר להוציא את הנעבד או אינו אלא להוציא את הטריפה כשהוא: יח] אימא תישתרי אות ד' נמחק: יט] הכושר · גליון תימה דבכל הנך פסולין דלעיל רובע ונרבע ואתנן ומחיר ~~מצי~~ למימר מנלקדמת מרי בהיותה להן שעת הכושר וצריך לומר דמאחר דגלי בטריפה ה"ה באינך · ר"י ז"ל: כ] עי' בהשמטות בסו' המס': כא] לזונה הוליך טלה: כב] לחבירו הוליך טלה: כג] דשקלה באגרא מאה: כד] חד ומה לי תרי ומה לי מאה ל"צ דשקלא באגרא: כה] קאתו · ל"א אי דהוית אגרא מאה פשיטא דכלן אסורין לא צריכא דאית אגרא חדא ויהב לה חד ואתפיסה מן קדמאה והדר משדר לה עד מאה דמהו דתימא כיון דאתפיסת לה מן קדמאה חלין · דקא משדר לה מתנה נינהו קמ"ל דהאי מרבה באתננה הוא: כו] לה אתננה מותר מאי יהיב לה הא לא יהיב לה בידי אלא: כז] למפרע' ל"א אמאי מותר תיגלי מילתא למפרע דכי בא עליה ויהיב לה דמעיקרא אתנן הוא אמר ר"א כו': כח] קאמינא מנין למוקצה: כט] תיבות שום דבר נמחק: ל] למיתני הכי תיבת אלא נמחק: לא] ליה · הס"ד ומה"ד אי לאו דסליק מהתם מבבל לארץ ישראל. הס"ד ומה"ד מכאן: לב] שאין תלמוד לומר שאינו: לג] מה"ד איצטריך תרי: לד] שרי באכילה דחשתא לא נפקא ממשקה ישראל הס"ד ומה"ד והא מהכא נפקא · כלומר חד מהני קראי לא איצטריך למעוטי נטרף ואח"כ הקדיש דמהכא נפקא מכל אשר יעבור פרט לטריפה הס"ד: לה] ולמעלה דאינה חיה א"נ שאינה עוברת בבריאות תום'. מתיבת וכי עד סוף הדבור נמחק: לו] נטרפה דלא שמעינן להו מכל אשר יעבור תחת השבט ואי לא הוה כתיב אשר יעבור והוה כתיב מן הבקר דלמטה הוה מוקי לנטרפה ואח"כ הקדישה הילכך איצטריך כולהו: לז] דשקלא חדא תיבת תרי נמחק: לח] לה מאה וקמ"ל תיבת ב' נמחק: לט] חד אתפיסה שמתפסת אותו: מ] מה"ד באתה מכאן: מא] דאסור כהאי גונא דה"נ אמרי' בטריפה דממשקה ישראל:

רבינו גרשום

וכלי שרת א) הקדיש מכלי אשירה היו: ובעצי אשירה' תקטירו: ומוקצה ונעבד · היה אבל בעלמא כל מוקצה סתם לעבודת כוכבים הוי מוקצה ואסור: מנין למוקצה מן התורה שצריך להקצותו ולעשות לו שימור קודם הקרבה דכתיב תשמרו להקריב לי: כל שעושין לו שימור · [לפניו] (לאמטו): אלא מעתה' אלא אימרא דצומא דלא עבד שימור כלומר אם הקריב כבש כחוש שלא נעשה לו שימור שאינו מטופם הכי נמי דאסורה: א"ל אנא תשמרו להקריב לי במועדו קאמינא · כל שמוקצה לגבוה ולא לארון אחר: אלא עד שיעשו בו מעשה לשם עבודת כוכבים · כלומר או גיזה או עבודה: ידע באתא' כלומר כבר ידע באתא לשנויי שמעתא וזה הועיל לו דסליק להתם דאויר דא"י מחכים · א"ל רב נחמן באתא ודאי ידע לתרוצי דמיכן ומיכן הוה ולמד בין בבבל בין בא"י: [מנהני מילי · דמותרין באכילה מדאיצטריך קרא למעוטי ממשקה ישראל היינו מן המותר לישראל יהא ראוי להקרב כלומר דתני אע"ג דמותר באכילה אסור לגבוה דהא כתיב מן הבקר ומן הצאן למעוטי מוקצה ונעבד: דאי ס"ד אסירי להדיוט · באכילה א"כ ל"ל קרא מן הבקר ומן הצאן למעוטי תיפוק לי ממשקה מן המותר לישראל אלא ש"מ להכי איצטריך קרא למעוטי משום דמותר באכילה וכל היכא וכו']: כשהוא א' מן הבקר למטה שאין ת"ל · דהוה יכול למימר אם עולה קרבנו בקר זכר תמים יקריבנו אלא מן להוציא את הטרפה: [איצטריך · להוציא את הטרפה ולא מצי נפקא ממשקה ישראל דסד"א הני מילי דילפינן מינה כי נטרפה ואח"כ הקדישה דכי הקדישה לא הויא מותר לישראל אבל הקדישה ואח"כ נטרפה אימא תשתרי לגבוה כיון דבשעת הקדישה הוי מותר לישראל להכי איצטריך מן הבקר להוציא את הטרפה]: והא מהכא נפקא · הקדישה ואח"כ נטרפה מהכא נפקא פרט לטרפה שאין עוברת כלומר אע"ג דקודם לכן לא הויא טרפה אלא לאתר שנכנסה לדיר נעשת טרפה שנשברה רגלה למעלה מן הארכובה אפי' הכי אינה עוברת אף הכא אע"פ דלא נטרפה אלא מאחר שהקדישה לא קרבה: ההוא נמי איצטריך · כל אשר יעבר ואיצטריכו תלתיהו דאי ממשקה ישראל לחוד הוה אמינא הני מילי דלא היתה לו שעת הכושר דומיא דערלה וכלאי הכרם והיכי דמי כגון שנולדה טרפה ממעי אימה ההיא אסורה דלא היתה לה שעת הכושר אבל היכא דהיתה לה שעת הכושר דיצא' כו': אימא תשתרי · להכי כתיב מן הבקר דלא כ) אייתר ליה כל אשר יעבר [אלא] להיכא דהקדישה ואח"כ נטרפה דלא קרבה: ל"א אי אמרת בשלמא שרי לישראל באכילה [מוקצה ונעבד] היינו דצריך קרא מן הבקר ומן הצאן למעוטינהו לגבוה אע"ג דשרו לישראל אלא אי אמרת כו' [והיינו] כלישנא קמא אלא דבהאי [לישנא] מפורש טפי: לא צריכא דשקלא אגרא חדא ו'הב לה מאה סלקא דעתך אמינא אידך מתנת יהבינהו ניהלה ונישתרי קמ"ל דאסירי דכולהו מכח אתנן אתו דלשום עבירה יהבינהו לה: ל"א הכי דמי אי דהוי כו' · מפרש כלישנא קמא: אלא הכי קתני נתן לה סתם אתננה מותר דאיכא למימר לשום מתנה יהב לה:

א) אולי צ"ל שלא הוקדשו לכלי שרת וכלי אשירה מכלי השירה היו · ב) אולי צ"ל דהפ"ה אסור ואייתר ליה ·

אמר

הגהות הגר"א [א] גמ' מנין למוקצה כו' · פי' היכא אשכחן שום רמז על מוקצה דאמרינן מן הכאן למוקצה וקיליף מקרא דתשמרו לעשה ואתי מן הכאן לפוכלו: [ב] שם דתני · צ"ל תני: [ג] שם ל"צ · גרס"י דשקלה תרי והוא לא התנה לה אלא חד וקמ"ל דאתנן ריבה לה: [ד] שם אגרא עד קאתי · ל"ג רש"י: [ה] רש"י ד"ה עד · ל"א כו' · ונ"ע למה נקט כרשיני ע"ז הל"ל כרשינים סתם ועוד דאין דרך להאכילה כרשיני ע"ז לעורך המשרתים: [ו] ד"ה מן · כצ"ל מן הבקר למטה הם כו' · שאין ללמוד · צ"ל שאין ת"ל · לעיל · כצ"ל לעיל מן הבהמה מן הבקר ומן הכאן כאי כו': [ז] ד"ה שאינה · וכי הכא · צ"ל ומכה:

הגהות צ"ק [א] מן הבקר למטה דבקראי לעיל כתיב מן הבהמה מן הבקר ומן הכאן ולמטה כתיב אם עולה קרבנו מן הבקר שאין ת"ל שאינו. [ב] דשקלה אגרא חדא דהוא לא התנה עמה אלא חד ונתן לה מאה וקמ"ל כו' ולא מתנה [illegible]

מבנה

מנין למוקצה מן התורה

נושא/מבנה

נושא

מבנה

נושא